

Sebastian KOKOT

Przesłanki wyboru nowej specjalności studiów ekonomicznych przez studentów Uniwersytetu Szczecińskiego

Rosnąca świadomość wartości wykształcenia jest współcześnie postrzegana jako jeden z głównych czynników wzrostu popytu na edukację (Sulmicka, 2004). Jednocześnie często obserwujemy różnice występujące między dostępnymi kierunkami kształcenia a rzeczywistymi potrzebami (Wiśniewski, 2008). Przeobrażenia na rynku pracy oraz pojawienie się i szybki wzrost liczby wyższych szkół prywatnych sprawiły, że uczelnie musiały kształtować swoje działania w zupełnie nowej sytuacji konkurencji (Nowaczyk, 2002). Zarówno rosnące

aspiracje edukacyjne społeczeństwa, jak i konkurencja ze strony sektora szkół niepaństwowych zmuszają uczelnie państwowe do uatrakcyjnienia tradycyjnej oferty edukacyjnej, w szczególności poprzez wykreowanie ciekawych specjalności, odpowiadających zapotrzebowaniu rynku pracy oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku uczelni (Krzyżak, 2000). Zagadnienia te bywają przedmiotem odrębnych opracowań naukowych (Macioł, Romanowska, 2006).

Mając na uwadze wskazane uwarunkowania, w roku akademickim 2009/10 na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego utworzono na studiach stacjonarnych I stopnia na kierunku Informatyka i Ekonometria specjalność — Wycena, Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami, z naborem na tę specjalność od I roku studiów. Dało to z jednej strony możliwość objęcia programem studiów minimów programowych określonych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości, zarządzania nieruchomościami oraz pośrednictwa w obrocie nieruchomościami¹, z drugiej natomiast spowodowało konieczność wyboru tej specjalności przez kandydatów na studia już w momencie składania dokumentów. W efekcie absolwenci tej specjalności będą mieli możliwość ubiegania się o uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości oraz licencji zawodowe zarządcy nieruchomości i pośrednika w obrocie nieruchomościami, bez konieczności odbywania specjalistycznych studiów podyplomowych.

W artykule przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w styczniu 2010 r. wśród studentów nowo utworzonej specjalności, a więc przed końcem I semestru studiów, Celem badania było poznanie pobudek, którymi kierowali się kandydaci na studia, dokonując wyboru specjalności Wycena, Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami, a także ich oczekiwań co do charakteru pracy po ukończeniu studiów oraz poziomu wynagrodzenia. Ponadto ankieta zawierała pytania sondujące powagę traktowania studiów oraz „doświadczenia w studiowaniu”, w tym również na innych kierunkach czy specjalnościach.

Badaniem objęto 62 osoby (70% studiujących). Na początku roku akademickiego na liście studentów nowej specjalności figurowało 105 osób (16 spośród nich formalnie zrezygnowało ze studiów w ciągu I semestru). W badanej grupie przeważali mężczyźni (63%). 48% badanych osób to mieszkańcy Szczecina, 10% innego miasta wojewódzkiego, 29% innego miasta, a 11% pochodzi ze wsi.

Pierwsze pytanie ankietowe dotyczyło motywacji badanych do podjęcia studiów w specjalności Wycena, Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami. Ankietowani mieli do wyboru następujące odpowiedzi: a) studia na tej specjalności wydawały mi się ciekawe, b) myślę, że po ukończeniu studiów będę wykonywał atrakcyjny zawód, c) nie dostałem się na inne studia, d) inne, jakie?

¹ Dziennik Urzędowy Ministra Budownictwa Nr 3 z 25 czerwca 2007 r., poz. 15 — Komunikat Ministra Budownictwa z 20 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, pozycja 16 — Komunikat Ministra Budownictwa z 20 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości, pozycja 17 — Komunikat Ministra Budownictwa z 20 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie zarządzania nieruchomościami.

Ankietowani mogli wybrać kilka odpowiedzi, a przy wyborze odpowiedzi „d” mieli możliwość samodzielnego zredagowania treści odpowiedzi.

Decydującymi motywami podjęcia studiów była atrakcyjność studiów (53%) oraz atrakcyjność wykonywanego po ich ukończeniu zawodu (73%). Tylko w przypadku 6% ankietowanych czynnikiem wpływającym na wybór specjalności było niedostanie się na inne studia, a 3 osoby podały inny powód — atrakcyjne wynagrodzenie.

Na wyk. 1 przedstawiono odpowiedzi w sposób ujmujący ich zestawy, co pokazuje, jak często odpowiedzi były ze sobą łączone.

Atrakcyjność wykonywanego po studiach zawodu była wyłączną przesłanką wyboru specjalności dla 40% ankietowanych. Kolejne 27% dokonało wyboru specjalności kierując się zarówno atrakcyjnością zawodu, jak i potencjalną atrakcyjnością samych studiów. Uwagę zwraca fakt, że nikt spośród ankietowanych nie zdecydował się na studiowanie nowej specjalności wyłącznie wskutek niedostania się na inne studia. Przesłanka ta, choć wymieniana sporadycznie, zawsze była łączona z innymi powodami.

Na wyk. 2 i 3 przedstawiono strukturę udzielonych odpowiedzi według płci i miejsca pochodzenia.

Odpowiedzi z uwzględnieniem podziału ankietowanych na płeć oraz miejsce zamieszkania nie są mocno zróżnicowane. W przedstawionym grupowaniu uwagę zwracają ankietowani pochodzący ze wsi, którzy relatywnie często udzielali wielu odpowiedzi.

Następne pytanie dotyczyło znajomości programu studiów. Respondenci mieli do wyboru jedną z dwóch odpowiedzi: a) tak, b) nie, dlaczego?

82% ankietowanych dokonało wyboru specjalności po zapoznaniu się z programem studiów.

Kolejne pytania dotyczyły doświadczeń ankietowanych w zakresie innych studiów. Sformułowano je następująco: czy próbowałeś dostać się na inne studia? Czy studiowałeś wcześniej na innym kierunku/specjalności? Czy studiujesz równolegle na innym kierunku/specjalności?

Ankietowani mieli do wyboru odpowiedź: a) nie, b) tak.

Wybierając odpowiedź „b” mieli możliwość wskazania, o jakie studia chodzi.

Tylko 23% studentów nie podejmowało próby dostania się na inne studia, 21% ankietowanych ma doświadczenia w studiowaniu na innych kierunkach/specjalnościach, a 13% studiuje równolegle na innych kierunkach/specjalnościach. 70% złożonych w ramach rekrutacji na inne studia aplikacji zostało rozstrzygniętych pozytywnie. Oznacza to, że specjalność Wycena, Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami według kandydatów na studia była atrakcyjna.

Inne studia, na które aplikowali kandydaci, reprezentują bardzo szerokie spektrum specjalności/kierunków. Wśród nich wymieniano: zarządzanie i inżynierię produkcji, stosunki międzynarodowe, pedagogikę resocjalizacyjną i opiekunczą, kosmetologię, biotechnologię, informatykę, socjologię, turystykę i rekreację, lingwistykę stosowaną, wychowanie fizyczne, ekonomię, administrację, politykę społeczną, psychologię, resocjalizację, pracę socjalną, filologię polską, teologię, europeistykę, bankowość i rachunkowość, prawo, fotografię plenerową, logistykę, lotnictwo wojskowe, politologię, dziennikarstwo, bezpieczeństwo narodowe, archeologię, komunikację społeczną oraz budownictwo. Z kolei wśród studiów wskazywanych jako te, na których ankietowani studiowali wcześniej, wymieniano: informatykę, lingwistykę stosowaną, mechatronikę, zarządzanie i inżynierię produkcji, elektronikę i telekomunikację, zarządzanie przedsiębiorstwem, geografę, budownictwo, biologię, mechanikę, finanse i rachunkowość, ekonomię oraz turystykę i hotelarstwo, natomiast wśród studiów podjętych równolegle: lingwistykę stosowaną, zarządzanie przedsiębiorstwem, biologię, budownictwo, prawo, finanse i rachunkowość, filozofię oraz ekonomię.

Następne pytanie ankiety dotyczyło zgodności programu studiów z oczekiwaniami oraz jakości i tematyki zajęć. Studenci mieli do wyboru dwie odpowiedzi: a) tak, b) nie.

Wybierając odpowiedź „b” mieli możliwość jej uzasadnienia.

Zaledwie cztery osoby (6%) spośród 62 ankietowanych wyraziły niezadowolenie z programu, jakości i tematyki zajęć. Tylko dwie z nich uzasadniły swoją odpowiedź, uskarżając się (w obu przypadkach) na zbyt dużo zajęć z matematyki.

W dalszej części ankiety spytano studentów, czy mają propozycje zmian w organizacji studiów. 84% nie zgłosiło żadnych postulatów, a postulaty pozostałych

(10 osób) były sformułowane następująco: dłuższy czas na przygotowanie do zaliczeń i egzaminów, z uwzględnieniem egzaminów poprawkowych, więcej zajęć praktycznych, rozdzielenie zaliczeń (nie wszystkie zaliczenia w jednym tygodniu), 2—3 sprawdziany z przedmiotu, a nie 1 z całości, bowiem łatwiej nauczyć się mniejszej ilości materiału, wcześniejszy termin rozpoczęcia sesji, dzień wolny w tygodniu, więcej zajęć w pierwszych dniach tygodnia, wolny piątek, zlikwidowanie matematyki, więcej przedmiotów specjalistycznych. Ostatni postulat brzmiał — po co na takim kierunku przedmiot filozofia? Strata czasu!

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło zawodu, jaki respondenci chcieliby wykonywać po ukończeniu studiów. Zaproponowano 6 odpowiedzi: a) rzeczoznawca majątkowy, b) zarządca nieruchomości, c) pośrednik w obrocie nieruchomościami, d) urzędnik, e) nie wiem, f) inny.

Ankietowani mogli wybrać kilka odpowiedzi, a przy wyborze odpowiedzi „f” mieli możliwość wskazania konkretnego innego zawodu.

Większość studentów chciałaby po ukończeniu studiów wykonywać zawód bezpośrednio związany ze specjalnością, a więc rzeczoznawcy majątkowego (61%), zarządcy nieruchomości (47%), pośrednika w obrocie nieruchomościami (60%), a 13% spośród nich nie ma w tym względzie wyrobionych preferencji.

Na wyk. 4 przedstawiono odpowiedzi i jednocześnie pokazano ich zestawy. Dzięki temu można zorientować się, jak często odpowiedzi były ze sobą łączone.

Najczęściej, bo aż w 27% przypadków były łączone trzy podstawowe zawody. Były one także relatywnie często wybierane samodzielnie, bez łączenia z innymi: pośrednik — 16%, rzeczoznawca majątkowy — 15%, zarządca nieruchomości — 6%. Żadna z ankietowanych osób nie wskazała na chęć wykonywania zawodu urzędnika jako jedyne z deklarowanych zawodów.

Ostatnie z pytań ankiety dotyczyło oczekiwanego miesięcznego wynagrodzenia po ukończeniu studiów, przy czym studenci proszeni byli o wskazanie konkretnej kwoty (6 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie).

Dominują, stanowiąc 38% badanych, studenci oczekujący po ukończeniu studiów miesięcznego wynagrodzenia w przedziale 2000—3000 zł. Niewiele mniej, bo 34%, oczekuje wynagrodzenia w przedziale 3000—5000 zł.

Struktura miesięcznych wynagrodzeń oczekiwanych po ukończeniu studiów przez kobiety i mężczyzn różni się znacząco. Rozkład tych wynagrodzeń dla kobiet cechuje prawostronna skrajna asymetria, gdzie dominują, stanowiąc blisko 70% obserwacji, kwoty z przedziału 2000—3000 zł, podczas gdy analogiczny rozkład dla mężczyzn jest nieznacznie lewostronnie asymetryczny, z dominantą w przedziale 3000—5000 zł (46% obserwacji) oraz ze znaczącym udziałem kwot z przedziału 5000—10000 zł.

Analiza rozkładów oczekiwanych wynagrodzeń ze względu na miejsce zamieszkania ankietowanych nie daje podstaw do stwierdzenia występowania prawidłowości statystycznych, czego prawdopodobną przyczyną jest zbyt mała liczebność wyodrębnionych podgrup. Z tego powodu odstąpiono od prezentacji tych rozkładów.

Podsumowując uzyskane wyniki należy stwierdzić, że kandydaci na studia specjalności Wycena, Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami w zdecydowanej większości podejmowali decyzje o wyborze tej specjalności studiów w sposób świadomy, kierując się racjonalnymi przesłankami, po zapoznaniu się z programem studiów. Zaproponowana specjalność jest dla nich atrakcyjna, o czym świadczy powszechne rezygnowanie z innych kierunków/specjalności, na które się dostali, na rzecz tej specjalności. Studenci w większości deklarują chęć wykonywania zawodu zgodnie z podjętą specjalnością studiów.

dr Sebastian Kokot — Uniwersytet Szczeciński

LITERATURA

- Krzyżak M. (2000), *Działania promocyjne szkół i uczelni*, „Marketing i Rynek”, nr 12
- Macioł S., Romanowska M. (2006), *Wybrane czynniki konkurencyjności uczelni na rynku edukacji wyższej*, [w:] *Konkurencja na rynku usług edukacji wyższej*, praca zbiorowa pod red. J. Dietla i Z. Sapijaski, FEP, Łódź
- Marketingowe zarządzanie szkołą wyższą* (2006), praca zbiorowa pod red. G. Nowaczyk i P. Lisieckiego, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań
- Nowaczyk W. (2002), *Instrumenty promocji stosowane w szkolnictwie wyższym — rola i znaczenie działań promocyjnych*, „Świat Marketingu”, czasopismo internetowe, nr 7

- Sulmicka M. (2004), *Perspektywy rynku edukacji*, „e-mentor”, czasopismo Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, nr 1
- Wiśniewski Z. (2008), *Rola uczelni w kształceniu ustawicznym osób powyżej 50. roku życia*, „e-mentor”, czasopismo Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, nr 4

SUMMARY

Results of questionnaire survey conducted among students of new created study field („valuation management and estate”) tern over are presented in the paper. The aim of the is research was the identification of reasons of the study filed selection by students, as well as their anticipations of work character after graduation and expectations about earnings level.

РЕЗЮМЕ

В статье представлены результаты анкетного обследования проведенного среди студентов новообразованной специальности учебы Оценка, управление и оборот недвижимой собственностью. Целью обследования было изучение предпосылок, которыми руководствовались поступающие в университет, выбирающие эту специальность, а также их ожиданий по характеру работы после окончания учебы и уровню вознаграждения.